

دروژے احکام

جمعیۃ الدعوة والإرشاد وتوعية الجالیات بالزلفی

239

هاتف: ٤٢٣٤٤٦٦ ٠١٦ . فاكس: ٤٢٣٤٤٧٧ ٠١٦

جمعیۃ الدعوة بالزلفی

دروژے احكام

أحكام الصيام - بثتو

جمعية الدعوة والارشاد ونوعية الجاليات في الزلفي

Tel: 966 164234466 - Fax: 966 164234477

أحكام الصيام
أعدّه وترجمه للغة البشتو
جمعية الدعوة والإرشاد و توعية الجاليات بالزلفي
الطبعة الثانية: ١٤٤٣/٨ هـ

ح) المكتب التعاوني للدعوة والإرشاد وتوعية الجاليات بالزلفي

فهرسة مكتبة الملك فهد الوطنية أثناء النشر

المكتب التعاوني للدعوة والإرشاد وتوعية الجاليات بالزلفي

أحكام الصيام - الزلفي، ١٤٣٩ هـ

ردمك: ٠٦-٠٣-٨٢٤٣-٦٠٣-٩٧٨

(النص باللغة البشتو)

أ- العنوان

١- الصوم

١٤٣٩/٦٣٥٢

ديوي ٥٢٥,٣

رقم الابداع: ١٤٣٩/٦٣٥٢

ردمك: ٠٦-٠٣-٨٢٤٣-٦٠٣-٩٧٨

دروژے احکام

د روژے دنیولو حکم:

د اسلام په پنځو ارکانو کښې یو رکن د رمضان روژے نیول دی ، ددی وینا د رسول الله ﷺ دوجي نه:

«بُنِيَ الْإِسْلَامُ عَلَى خَمْسِ شَهَادَةٍ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، وَأَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ، وَإِقَامِ الصَّلَاةِ، وَإِيتَاءِ الزَّكَاةِ وَالْحَجِّ وَصَوْمِ رَمَضَانَ»
متفق عليه.

ترجمه : د اسلام پنځه بناگانې دی ، د لاله الا الله محمد رسول الله گواهی کول، دمانځه پابندی کول ، زکات ورکول، د بیت الله حج کول ، او د رمضان روژه نیول .

روژه:

د الله تعالی درضا دپاره دصبا صادق نه تر د نمر پریوتو پوری د خوراک څښاک نه او د خپل اهل سره د هم بستری نه او د ټولو روژه ماتونکی څیزونونه الله تعالی ته د خپل ځان د نزدی کولو په نیت باندی ځان وساتلی شی ، دپته روژه وئیل کیږی ، د ټول امت پدی خبره اتفاق دی، چی درمضان

روژہ نیول فرض دی ، د دی وچی نہ چی اللہ پاک فرمائیلی
دی:

{الْفَمَنْ شَهِدَ مِنْكُمُ الشَّهْرَ فَلْيَصُمْهُ} {البقرة: ۱۸۵}

ترجمہ : شوک چی حاضر شی ستاسونہ میاشت درمضان تہ نو
روژہ دی ونیسی.

روژہ نیول واجب دی پہ ہر بالغ ، عاقل باندي ، د بلوغ
علامہ دادہ چی پنخلس کالو تہ عمر ورسپیری ، یا دنامہ نہ
لاندي وینختہ راوتوکیری ، او یا تری نطفہ خارجه شی ، پہ
احتلام وغیرہ سرہ ، د زنانه د بلوغ یوہ علامہ د حیض راتلل
دی ، نو ہر کلہ چی یو ددی علامونہ موجودہ شی ، نو دغہ
انسان بالغ دي.

د رمضان د میاشتی فضیلت :

اللہ تعالیٰ د رمضان میاشت لره بی شماره خصوصیتونہ او
خوبیانی ورکری دي ، چی بعض دہغی نہ دادی :

۱- روژہ دار دپارہ ملائک بجنہ غواری تر شو چی ئی روژہ نوی
ماتہ کری .

۲- سرکشہ شیطانان پکنبی تری شی .

۳- پدی کنبی دليلة القدر شپه ده چى د زرو (۱۰۰۰) میاشتو دعبادت نه غوره ده ،

۴- روژه داروته د رمضان په آخری شپه کنبی بجنه کیری .

په هره شپه د رمضان کنبی الله تعالی خپل بندگان د اور نه خلاصوی .

په رمضان کنبی عمره کول د حج برابره وی ، د رمضان نور فضائل هم په احادیثو کنبی ذکر دی ، لکه په حدیث د ابو هریره رضی الله عنه کنبی راغلی دی:

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : «مَنْ صَامَ رَمَضَانَ إِيمَانًا وَاحْتِسَابًا غُفِرَ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ» متفق عليه.

(خوک چى د رمضان روژي ونیسی دایمان سره او د ثواب په نیت ، دهغه مخکښني ټول گناهونه به معاف شی) بل حدیث کنبی راغلی دی :

عن ابی هریره ، قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : «كُلُّ عَمَلٍ ابْنِ آدَمَ يُضَاعَفُ، الْحَسَنَةُ عَشْرُ أَمْثَالِهَا إِلَى سَبْعِمِائَةِ ضِعْفٍ قَالَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ إِلَّا الصَّوْمَ فَإِنَّهُ لِي وَأَنَا أَجْزِي بِهِ ، ، متفق عليه

ترجمه : د هر انسان نیک عمل الله تعالی دوچنده کوی دلس چندو نه تر اووه سوو چندو پوری الله تعالی فرمائی : سیوا د روژی نه چی دا صرف زما دپاره ده ، او ددی بدله به زه ورکوم

رمضان ثبوت

درمضان دراتللو ثبوت په دوه طریقوسره کیری :

(۱) د میاشت په لیدلو سره ، چي کله د رمضان میاشت ولیدلی شی ، نوروزه نیول فرض شی ، د رسول الله ﷺ فرمان دي :

« إِذَا رَأَيْتُمُ اهْلَالَ فَصُومُوا، وَإِذَا رَأَيْتُمُوهُ فَأَفْطِرُوا » متفق علیه

ترجمه : کله چي د (رمضان) میاشت ووینی نو روژه ونیسئ اوکله چي د (شوال) میاشت ووینی نو روژه ماته کړئ ، یعنی اختر وکړئ ، د رمضان د میاشتي دپاره د یو رشتینی کس گواهی کافی ده ، او د اختر دپاره د دوه عادلانو گواهی ضروری ده .

(۲) یا دا چه د شعبان د میاشتی دیرش ورځي پوره شی ، نو ورپسي ورځ به د رمضان اولنی ورځ وی، ددي وینا د رسول الله ﷺ دوجه نه :

«فَإِنْ غُمَّ عَلَيْكُمْ فَأَكْمِلُوا الْعِدَّةَ ثَلَاثِينَ» متفق عليه.

ترجمه : که چرته ورپي شی (د رمضان میاشت پټه شی) نو پوره کړئ شمیر د دیرشو ورځو (د شعبان) .

روژه ماتول د چا دپاره جائز دی ؟ :

(۱) هغه ناروغه انسان چه د صحت امید ئي کیدلی شی ، او روژه نیولوکښي ورته مشقت وی ، نوهغه له روژه ماتول جائز دی ، روستو به بیا قضائی اداء کړی، او هغه څوک چي مرض ئي همیشه او لا علاج وی ، د روغتیا څه امید ئي نوی نوهغه معذور دی ، که روژي ونه نیسي ، البته د روژو کفار به ورکوی ، د یوی روژي په بدل کښي به یو مسکین ته طعام ورکوی ، او یا به نیم صاع غله ورکوی یعنی تقریباً (۱.۲۵) پاؤ باندی یو کیلو.

(۲) مسافر د خپل کلی نه په سفر روان شی، واپس خپل کلی ته راتلو پوری روژه ماتول ورله جائز دی ، ترخوپوري چي یوځائی کښې د قیام اراده ئی نوی کړی .

(۳) حامله ښځه او یا ماشوم ته پي ورکونکي ښځه هم روژه ماتولي شی ، پدي شرط چه خپل یادماشوم صحت ته خطره وی ، خوچی مجبوری ختمه شی بیا به قضائي راوگرځوی .

(۴) هغه انسان چه دهغه عمر داسي حد ته رسيدلي وی چی روژه نیول ورته گرانوی ، روژه ماتول ورله جائز دی، قضاء ورباندی هم نشته ، البته د یوی روژی په بدل کښې به یو مسکین ته طعام ورکوی .

روژه ماتونکی خیزونه :

۱- قصدًا خوراک خښاک کول : البته په هیره باندی خوراک خښاک سره روژه نه ماتیري ، رسول الله ﷺ فرمائی دی :

«مَنْ نَسِيَ وَهُوَ صَائِمٌ فَأَكَلَ أَوْ شَرِبَ فَلَيْتَمَّ صَوْمَهُ فَإِنَّمَا أَطْعَمَهُ اللَّهُ وَسَقَاهُ» رواه مسلم .

ترجمہ : خوک چی ہیرہ باندي خوراک خبناک وکړی ، او روژہ داروی نو روژہ دي پوره کړی ، دغه رنگه پوزه باندي خيتي ته اوبه تلل يا د رگ په واسطه گلوکوز يا وينه بدن ته خيژول او ياهرهغه خيز چی بدن ته دغذاء په طور فائده ورکوی روژہ ورسره ماتيری ، ځان تري ساتل پکار دی .

۲-د خپل اهل سره هم بستري (جماع) کول کله چی روژہ دار د خپلي کور وداني سره همبستری وکړی ، نو روژہ ئي باطله شوه ، کفارہ به هم ورکوی او قضاء روژہ به هم نیسی ، د کفاری دری صورتونه دی :

۱_ غلام آزادول .

ب_ که چرته غلام نشی آزادولی نو بیا به دوه میاشتی پرله پسی روژی ونیسی ، بغیر دشرعی عذر نه به مینځ کي روژہ نه ماتوی ، مثلاً د اختر په ورځو یا دمرض وغیره په صورت کښې روژہ ماتولی شی ، بغیر د شرعی عذر نه که یوه ورځ هم روژہ ماته کړی ، دوباره به دسر نه شروع کوی .

ت_ که د دوه میاشتو روژو وس نه لری ، نو بیا به شپیتو (۶۰) مسکینانو ته طعام ورکړی .

۳- قصداً د بدن نه نطفه خارجه شی لکه د خپل اهل سره لوبی کول یا بلی طریقی سره نطفه خارجه کړی ، نوروژه ورسره ماتیرې ، قضاء به راوړی ، کفاره ورباندې نشته ، البته احتلام باندي روژه نه ماتیرې ، ځکه هغه بي ارادي وی،

۴- حجامه کول یعنی د بدن نه وینه ویستل : د حجابي په صورت کښې ، یا وینه ورکولو سره روژه ماتیرې ، البته د تیست دپاره لږه وینه ورکولو سره روژه نه ماتیرې ، او یا غیر اختیاری وینه خارجه شی لکه د پوزي نه ، یا د زخم نه یاد غاښ وغیره نه ، نوروژه ورسره نه ماتیرې

۵- قصداً قیئ کولو سره : البته که چرته غیر اختیاری وی نویا روژه ورسره نه ماتیرې ، دي ذکرشوی څیزونو سره روژه ماتیرې ، ترڅو پوری چي اراده او قصد ورسره ملگری وی ځکه چي په خطاء سره یا په ناپوهتیا سره او یا په هیږه سره روژه نه ماتیرې.

۶- روژه ماتونکي څیزونو کښې د حیض او نفاس وینه خارجیدل هم داخل دی ، هرکله چي زنانه وینه وویښی نوروژه

ئى ختمه شوله ، دحيض يا د نفاس والا زنانه دپاره روژه نيول
حرام دى ، البته بيا به ئى قضائى راوړى .

هغه خيزونه چه روژه ورسره نه خرابيږي

غسل كول ، لامبو وهل ، يا گرمئ كښې اوبو باندى ځان
لونډول

۲-د صبا دراختلونه مخكښې دشيپي خوراك څښاك او هم
بستري كول جائز دى .

۳-دمسواك استعمال دورځى هر وخت كښې روژى ته څه
نقصان نه رسوى بلكه مستحب عمل دى .

د حلال دوائى استعمال پدى شرط چى غذاء نوى ددى وجينه
(انجكشن) ستنه چى غذائيت پكښې نوى جائزه ، ليكن
شيپي ته روستو كول بهتره دى ، سپرى وهل يا دطعام نه ځكه
كول پدى شرط چى دمرئ نه لاندې تير نشي جائزه ، دغه
رنگه دخوشبو استعمال يا خوله او پوزه كښې اوبو اچولو سره
روژه نه ماتيري مگر پيره مبالغه به پكښې نشي كيدلى ،
دحيض او نفاس وینه كه دشيپي بنده شي ، نو غسل سهار ته

روستو کول جائز دی ، او دغه حکم دجنب همدی چی حالت د جنابت کنبی پیشمنی وکری ، اوسهار غسل وکری .

یادگیرنه:

۱- که چرته یو کافر درمضان په ورخ کنبی اسلام راوړی نو باقی ورخ به خوراک خنباک نه کوی ، او ددغه ورخی قضاء ورباندی نشته دی .

۲- د صبادراختلونه مخکنبی د شپي هره حصه کنبی د روژی نیت کول ضروریدی ، دا حکم د فرضی روژو دپاره دی ، او د نفلی روژو نیت د نمر دراختلونه پس هم کیږی چه خوراک خنباک ئی نوی کړی .

۳- روژه دار دپاره د روژه ماتی په وخت کنبی ډیری دعاګانی غوښتل مستحب دی ، ځکه چی حدیث کنبی راغلی دی :

«إِنَّ لِلصَّائِمِ عِنْدَ فِطْرِهِ لِدَعْوَةٍ مَا تُرَدُّ». ابن ماجه.

ترجمه : د روژه دار د روژه ماتی په وخت کنبی دعاء نه رد کیږی ، خاصکر د روژه ماتی دعاء حدیث کنبی ذکرده :

« ذَهَبَ الظَّمْأُ وَابْتَلَّتِ الْعُرُوقُ وَثَبَتَ الْأَجْرُ إِنْ شَاءَ اللَّهُ » ابوداؤد

ترجمہ : تندہ ختمہ شولہ ، رگونہ لواندہ شول ، او کہ اللہ وغواری نو اجر ہم حاصل شو.

۴- درمضان دراتللو خبر چی د ورخی پہ مینخ کنبی راشی نو باقی ورخ بہ خوراک خبناک نہ کوی او ددی ورخی قضاء بہ ہم راگرخوی .

۵- دچاپہ ذمہ چی د رمضان روژی پاتی وی، باید چہ تلوار پکنبی وکری اگر کہ روستوالی پکنبی جائز دی او ترتیب پکنبی ہم شرط ندی، بغیر د عذر نہ د بل رمضان پوری روستو کول پکار ندی.

دروژے سنت:

۱- دپیشمنی خوراک کول ، حدیث راغلی دی :

(تَسَحَّرُوا فَإِنَّ فِي السَّحُورِ بَرَكَةً) متفق علیہ ترجمہ : پیشمنی کوی یقیناپہ پیشمنی کنبی برکت دی ، پہ پیشمنی کنبی آخر دشی تہ روستوالی کول سنت طریقہ ده ، حدیث کنبی راغلی دی :

«لَا تَزَالُ أُمَّتِي بِخَيْرٍ مَا عَجَّلُوا الْفِطْرَ وَآخَرُوا السَّحُورَ» صحیح الجامع .

ترجمہ : ہمیشہ بہ زما امت پہ خیر باندی وی ترخوچی
مخکبئی والی کوی روژہ ماتی کبئی ، او روستوالی پیشمنی
کبئی کوی .

۲-د روژہ ماتی صحیح وخت دنمر پریوتلو وخت دی ، روژہ
پہ کھجورو ماتول افضل دی ، کہ کھجوری نوی ، بیا اوبو
باندی او کہ اوبہ ہم نوی بیا کہ ہرشی د خوراک میلاؤشی ،
روژہ پری ماتول پکار دی ، د روژہ دار دعاء ہر وخت
کبئی خاصکر دروژہ ماتی پہ وخت کبئی ڍیرہ بنہ قبلیری ،
حدیث کبئی راغلی دی :

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "ثَلَاثُ دَعَوَاتٍ مُسْتَجَابَاتٌ
لَا شَكَّ فِيهِنَّ دَعْوَةُ الْوَالِدِ وَدَعْوَةُ الْمَسْأِفِرِ وَدَعْوَةُ الْمَظْلُومِ".

ترجمہ : دري قسمه دعاگانی ڍیری نبی قبلیری ، دعاء د روژہ
دار ، دعاء د مسافر او دعاء دمظلوم ، درمضان پہ شیو کبئی
قیام اللیل (تراویح) کول ضروری عمل دی ، حدیث کبئی
راغلی دی :

«مَنْ قَامَ رَمَضَانَ إِيمَانًا وَاحْتِسَابًا غُفِرَ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ». متفق
عليه .

ترجمہ : چاچی دایمان سرہ د آجر دپارہ د رمضان قیام وکپرو مخکبني گناہونہ بہ ورته معاف شی ، غورہ دادہ چہ د امام سرہ وکپري شی ، حُکَہ چہ حدیث کنبی راغلی دی :

«مَنْ قَامَ مَعَ الْإِمَامِ حَتَّى يَنْصَرِفَ ، كُتِبَ لَهُ قِيَامُ لَيْلَةٍ» رواه اهل السنن.

ترجمہ : چاچی قیام وکپرو دامام سرہ تردی پوری چی امام راوگرخی وبہ لیکی شی دده دپارہ ثواب د قیام اللیل ، او دغہ رنگہ ډیری صدقی کول ، او د قرآن کریم تلاوت حُکَہ چہ رمضان شهرالقرآن ده ، د قرآن کریم لوستونکی ته په یو حرف یوه نیکی میلاویری او یوه نیکی په لس چندہ ده .

تراویح

درمضان په میاشت کنبی د شپی په جمعی سرہ مونخ کولو ته تراویح ، قیام اللیل او تهجد وغیرہ وئیلی شی ددی ، وخت دماسخوتن نه واخله تر دصبا د راختلو پوری دی ، په احادیثو کنبی دیتہ ډیر ترغیب ورکپی شویدی ، سنت پکنبی یولس (۱۱) رکعاته دی چی په هرو دوه رکعاتو باندی سلام وگرخولی شی ، او که د یولسو (۱۱) رکعاته زیات وکپري شی ، نو خه

نقصان پکنبی نشته دی ، او خائسته والی او اُوردوالی پکنبی پکار دی ، خوچی په مونخ کونکو باندی مشقت نوی، زنانه ورته هم مسجد ته حاضریدلی شی خوچی فتنه نوی او خپل ستر او پردی اهتمام کولی شی .

نفلی روژے

رسول الله ﷺ نفلی روژو ته هم ډیر ترغیب ورکړیدی چی په لاندینی ډول دی

۱= شپږ روژی د شوال د رمضان نه پس حدیث کنبی دی :
 «مَنْ صَامَ رَمَضَانَ ثُمَّ أَتْبَعَهُ سِتًّا مِنْ شَوَّالٍ كَانَ كَصِيَامِ الدَّهْرِ» رواه مسلم.

ترجمه : چاچی د رمضان روژی و نیولی او ورپسی د شوال شپږ روژی و نیولی ، دا پشان د ټول کال د روژو دی .

۲= هفته کنبی دوه ورخی دکل ورخ (پیر) اود زیارت ورخ (جمعرات) باندی روژه نیول سنت دی .

۳= ہرہ میاشت کنبی دری ورخی روژی نیول افضل دی ، کہ د ایام البیض ورخی وی ، دیارلسمه (۱۳) خوارلسمه (۱۴) پنخلسمه (۱۵) او کہ نوری ورخی وی .

۴= دعاشوری دورخی روژہ د محرم دمیاشتی د لسمی ورخی روژہ ده ، او مستحبہ دادہ چہ یوہ ورخ تری مخکنبی او یا یوہ ورخ روستوروژہ و نیولی شی ، قال رسول الله ﷺ :
 وَصِيَامُ يَوْمِ عَاشُورَاءَ، إِنِّي أَحْتَسِبُ عَلَى اللَّهِ أَنْ يُكَفِّرَ السَّنَةَ الَّتِي قَبْلَهُ. رواه مسلم.

ترجمہ : رسول الله ﷺ فرمائیے دی : د عاشوری د ورخی روژہ نیول زہ امید کوم د الله تعالیٰ نہ چی د یو کال مخکنی گناہونہ وریژوی .

۵= د عرفی د ورخی روژہ چی د ذی الحجی د نهمہ ورخ ده ، حدیث کنبی راغلی دی :
 صِيَامُ يَوْمِ عَرَفَةَ أَحْتَسِبُ عَلَى اللَّهِ أَنْ يُكَفِّرَ السَّنَةَ الَّتِي قَبْلَهُ وَالسَّنَةَ الَّتِي بَعْدَهُ، رواه مسلم.

ترجمہ : د عرفی د ورخی روژہ نیول (نبی کریم صلی الله علیہ وسلم) فرمائی : زہ دالله نہ امید کوم چہ یو کال مخکنبی او یو کال وروستنی گناہونہ ووریژہ وی .

هغه ورخی چی هغي باندي روژي نيول حرام دی

۱=د اختر ورخی و رکوتی اختر اولوئی اختر.

۲=د ذی الحجی یولسمه ، دولسمه او دیارلسمه ورخ باندي چه ایام التشریق ورته وائی ، روژه نيول حرام دی .

۳=د حیض او د نفاس په ورخو کنبی روژه نيول حرام دی .

۴=د بنخي نفلی روژه دخاوند د اجازت نه بغیر چی خاوند ئی حاضر وی . حدیث کنبی راغلی :

«لا تَصُومُ الْمَرْأَةُ وَبَعْلُهَا شَاهِدٌ إِلَّا يَأْذَنُ فِي غَيْرِ رَمَضَانَ». متفق علیه.

ترجمه : روژه به نه نیسی یوه بنخه چی خاوند ئی حاضر وی مگر په اجازه دهغه باندي سیوا د رمضان نه

والحمد لله الذي بنعمته تتم الصالحات.

فہرست دروژے احکام

۳	دروژے د نیولو حکم
۳	روژہ
۴	د رمضان د میاشتی فضیلت
۶	د رمضان د راتللو ثبوت
۷	د چا دپارہ روژہ ماتول جائز دی
۸	کمو کارونو سرہ روژہ ماتیری
۱۱	کمو کارونو سرہ روژہ نہ ماتیری
۱۲	یادگیر نہ
۱۳	دروژے سنت
۱۵	تراویح
۱۶	نفلی روژے
۱۸	روژہ نیول پہ کمو ورخو کنبی منع دی
۱۹	فہرست